

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵	 آزمایشگاه مرجع معاونت بهداشت	فرم: دستورالعمل راهنمای بیماران قبل از نمونه گیری مدفوع و معیارهای رد نمونه برای کشت مدفوع صفحه: ۱ از ۴
شماره سند:		بخش استقرار: میکروبیشناسی
محدوده توزیع: تضمین کیفیت		

دستورالعمل راهنمای بیماران قبل از نمونه گیری مدفوع و معیارهای رد نمونه کشت مدفوع

هدف:

راهنمایی صحیح بیماران برای گرفتن یک نمونه استاندارد برای تشخیص میکروب های بیماری زای روده ای

نوع نمونه:

مدفوع راندم تازه یا سواپ رکتال

حجم نمونه:

۵ میلی لیتر از مدفوع آبکی یا شل ۲-۵ گرم از مدفوع سفت؛ رکتال سواپ آغشته به مدفوع به مقدار خیلی کم (تغییر رنگ سواپ)

ظرف نمونه:

نمونه باید به یک ظرف پلاستیکی خشک و تمیز و دربدار بدون نشتی انتقال یابد. جهت نمونه برداری از کودکان مبتلا به اسهال شدید میبایست از کیسه ادرار مخصوص (Ubag) استفاده شود. کیسه را در ناحیه مقعد کودک قرار دهید پس از جمع آوری نمونه، آن را به ظرف پلاستیکی درب دار انتقال دهید. برای نمونه رکتال سواپ وجود محیط ترانسپورت لازم و ضروری است. ارجح ترین محیط ترانسپورت برای میکروارگانیزمهای بیماریهای منتقله محیط کری بلر همراه با سواپ می باشد.

روش جمع آوری نمونه:

- نمونه های مدفوع تازه یا مدفوع اسهالی باید به یک ظرف پلاستیکی خشک و تمیز و دربدار بدون نشتی انتقال یابد.
- آن قسمتهایی از مدفوع که حاوی خون یا مخاط است حائز اهمیت است و باید به ظرف انتقال یابد.
- سواپهای کشت مدفوع باید به مقدار کم حاوی مدفوع باشد.
- سواپ را تقریباً یک اینچ در داخل مقعد حرکت دهید.
- به آرامی سواپ را سمت به سمت حرکت دهید تا مدفوع مقعد به آن بچسبد. مدفوع باید بر روی سواپ آشکار باشد. سواپ را در داخل محیط ترانسپورت قرار دهید.

فرم: دستورالعمل راهنمای بیماران قبل از نمونه گیری مدفوع و معیارهای رد نمونه برای کشت مدفوع صفحه: ۲ از ۴	 آزمایشگاه مرجع معاونت بهداشت	تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵ شماره سند:
بخش استقرار: میکروبیشناسی		محدوده توزیع: تضمین کیفیت

نحوه نگهداری نمونه قبل از آزمایش:

در صورت درخواست آزمایش مدفوع در سه نوبت، سه نمونه که در طول حداکثر یک هفته جمع آوری شده و هر کدام همان روز تهیه، با فاصله حداکثر ۲ ساعت تحویل آزمایشگاه گردد.

اگر فرد دچار یبوست باشد باید سه نمونه را حداکثر در فاصله زمانی ۱۰ روز جمع آوری گردد. مگر آنکه مدت زمان دفع بیش از این باشد. نباید در یک روز بیش از یک نمونه از بیمار گرفته شود.

نمونه مشکوک به اسهال خونی و نمونه های لزج باید بلافاصله به آزمایشگاه ارسال گردند. ولی در مورد نمونه های معمولی و سفت اگر امکان انتقال سریع به آزمایشگاه نباشد نمونه را در محلی که نه سرد و نه گرم نگهداری نمائید (نمونه را باید حداکثر تا ۲۴ ساعت بعد از نمونه گیری به آزمایشگاه منتقل کنید).

نمونه حاوی نگهدارنده تا ۷۲ ساعت در دمای اتاق و دمای یخچال پایدار است نمونه تازه بدون نگهدارنده تنها دوساعت قابل نگهداری است.

هنگامی که نمونه مدفوع را نمی توان سریعاً مورد بررسی قرار داد؛ باید سواب مدفوع تهیه و آن را به محیط ترانسپورت کری بلر انتقال داد و در دمای اتاق تا زمان کشت نگهداری گردد. حتما دقت شود که تاریخ و ساعت انتقال نمونه به محیط ترانسپورت مستند شود.

جمع آوری نمونه در محل (آزمایشگاه): نمونه های تازه، بدون نگهدارنده یا سواب رکتال را تا مدت یک ساعت (در دمای اتاق) به بخش میکروبیولوژی انتقال دهید.

جمع آوری در خارج محل: سواب رکتال نباید در یخچال قرار گیرد. باید در دمای اتاق نگهداری شود. نباید بیش از ۲۴ ساعت از زمان نمونه گیری گذشته باشد.

آمادگی و آماده سازی (شرایط ویژه بیمار):

برای دادن نمونه مدفوع نیازی به ناشتا بودن نیست. ۴-۵ روز پیش از نمونه گیری از درمان با روغن های کرچک یا روغن های معدنی، بیسموت، منیزیم، ترکیبات ضد اسهال، تنقیه با باریوم و مصرف آنتی بیوتیک ها مگر به دستور پزشک معالج خودداری نمائید. (در صورت مصرف دارو، موارد را قبل از نمونه گیری به آزمایشگاه اطلاع دهید).

فرم: دستورالعمل راهنمای بیماران قبل از نمونه گیری مدفوع و معیارهای رد نمونه برای کشت مدفوع صفحه: ۳ از ۴	 آزمایشگاه مرجع معاونت بهداشت	تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵ شماره سند:
بخش استقرار: میکروبیشناسی		محدوده توزیع: تضمین کیفیت

معیارهای رد نمونه برای کشت مدفوع:

- نمونه مدفوع تازه که بیشتر از ۲ ساعت، بعد از نمونه گیری بدون محیط انتقالی به آزمایشگاه تحویل داده شده است (نامناسب برای جدا سازی شیگلا).

توجه: اگر امکان نمونه گیری مجدد وجود ندارد. نمونه را کشت دهید، اما در برگه آزمایش توضیح بنویسید که تاخیر در ارسال نمونه ممکن است جدا سازی عوامل بیماری زای را با مشکل مواجه سازد.

- نمونه هایی که ظرف آنها شکسته یا در آنها بسته نباشد .
- نمونه گرفته شده از پوشک.
- چندین نمونه از بیمار در یک روز
- نمونه های بدون برچسب
- نمونه های آلوده شده به ادرار یا آب
- حجم ناکافی نمونه
- نمونه های حاوی عناصر مداخله گر نظیر روغن کرچک، بیسموت، باریم، وازلین و یا سایر پمادهای آلاینده
- مصرف آنتی بیوتیک در ۴۸ ساعت گذشته، مگر با تجویز پزشک معالج
- نامناسب بودن ظرف جمع آوری و حمل نمونه مدفوع

اگر نمونه به صورت رکتال سواپ تهیه شود معیارهای رد نمونه برای کشت مدفوع عبارتند از:

- نمونه سوابی که اغشته به مدفوع نیست
- نمونه سواپ هایی که در عمق محیط کتری بلر تلقیح نشده و روی محیط باقی مانده باشد
- نمونه سواپ رکتال به جای محیط ترانسپورت کری بلر داخل لوله ژله دار یا لوله شیشه ای خالی قرار گرفته است
- نمونه سواپ داخل محیط ترانسپورت بدون برچسب مشخصات است
- نمونه سواپ حاوی محیط ترانسپورت کری بلر داخل یخچال قرار گرفته است
- محیط ترانسپورت بدون سواپ رکتال است.
- محیط ترانسپورت کری بلر با مدفوع پر شده است.
- نمونه ای که مشخصات بیمار بر روی برگه در خواست با مشخصات بیمار بر روی برچسب ظرف نمونه متفاوت باشد.
- نمونه های نگهداری شده در محیط های انتقالی حاوی فرمالین یا مواد نگهدارنده (پلی وینیل الکل PVA)

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵	 آزمایشگاه مرجع معاونت بهداشت	فرم: دستورالعمل راهنمای بیماران قبل از نمونه‌گیری مدفوع و معیارهای رد نمونه برای کشت مدفوع صفحه: ۴ از ۴
شماره سند:		بخش استقرار: میکروبیشناسی
محدوده توزیع: تضمین کیفیت		

- سواب‌هایی که محیط انتقالی آنها خشک، آبکی یا آلوده به قارچ باشد.

- نمونه مدفوع بیماران بزرگسال بستری در بیمارستان بعد از ۴-۳ روز از زمان بستری آنها (به استثناء بیماران HIV+ و نیز در زمان وقوع اپیدمی)

توجه: نمونه مدفوع نوزادان و اطفال بعد از ۴ روز بستری در بیمارستان را رد نکنید چون ممکن است جمع‌آوری نمونه از آنها بیشتر طول بکشد.

مراجع:

دستورالعمل‌های آزمایشگاه مرجع سلامت وزارت بهداشت

نام و امضاء تهیه‌کننده:	نام و امضاء تاییدکننده:	نام و امضاء تصویب‌کننده:
حوریه قربانی - کارشناس آزمایشگاه	حوریه قربانی - کارشناس آزمایشگاه علی حقی - مسئول آزمایشگاه مرجع	